

Beslutningsforslag nr. B 6

Folketinget 2013-14

Fremsat den 2. oktober 2013 af Anni Matthiesen (V), Karen Ellemann (V), Preben Bang Henriksen (V), Kristian Jensen (V), Peter Juel Jensen (V), Alex Ahrendtsen (DF), Merete Riisager (LA) og Lene Espersen (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om

større frihedsgrader for frie skoler

Folketinget pålægger regeringen i folketingsåret 2013-14 at fremsætte lovforslag med dette indhold:

1. Frie grundskoler skal have adgang til at oprette vuggestuer for på den måde at sikre en sammenhængende overgang fra vuggestue til børnehave.
2. Frie grundskoler, private gymnasieskoler og frie kostskoler skal i lighed med internationale skoler have mulighed for at etablere afdelinger/filialer.
3. Husholdnings- og håndarbejdsskolernes navn i lovgivningen ændres til frie fagskoler, og skolernes kernefaglighed i loven beskrives som livspraktiske og erhvervsrettede fag.

Bemærkninger til forslaget

1. Indledning

Formålet med beslutningsforslaget er at give frie skoler større grader af frihed.

Folketinget har i folketingsåret 2012-13 bl.a. behandlet de frie grundskolers rammevilkår i form af beslutningsforslag B 30 fremsat af Liberal Alliance. Børne- og Undervisningsudvalget afsluttede behandlingen af B 30 med afgivelsen af en udvalgsberetning den 9. april 2013. Beretningen indeholdt en række mindretalsudtalelser om forskellige dele af beslutningsforslaget.

Venstre afgav i beretningen sammen med Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti udtalelser om reglerne om depositum ved anmeldelse af en ny friskole hhv. frie grundskolers mulighed for at oprette vuggestuer. Beslutningsforslaget følger op på disse udtalelser, jf. afsnit 2 og 3.

Beslutningsforslaget indeholder endvidere forslag om:

- At frie grundskoler, private gymnasieskoler og frie kostskoler skal have mulighed for at etablere afdelinger/filialer (afsnit 4).
- At ændre husholdnings- og håndarbejds skolernes navn til frie fagskoler og at ændre beskrivelsen af skolernes kernefaglighed til livspraktiske og erhvervsrettede fag (afsnit 5).

2. Depositum ved oprettelse af nye friskoler skal være til rådighed for oprettelse af skolen i 2-3 år

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti henviste i beretningen af 9. april 2013 over B 30 (2012-13) til, at der efter dagældende regler ved anmeldelsen af en ny fri grundskole skulle indbetales et depositum på 30.000 kr. til Undervisningsministeriet. Hvis friskoleinitiativet ikke blev realiseret, blev depositummet ikke tilbagebetalt, men tilfaldt staten. I 2011 tjente staten således 840.000 kr. på anmeldte friskoleinitiativer, som ikke blev en realitet.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti foreslog på den baggrund i beretningen over B 30, at reglerne om depositum ved anmeldelse af en ny skole blev ændret, således at depositummet bliver lagt i et slags depot i f.eks. 2 eller 3 år, og således at depositum ikke skal indbetales igen, hvis det lykkedes forældrene at få skolen op at stå i anden omgang.

Undervisningsministeren har som opfølgning på beretningen over B 30 den 24. juni 2013 (B 30 – bilag 10) oplyst Børne- og Undervisningsudvalget om, at ministeren har besluttet at lempe de gældende regler for depositum ved anmeldelse af frie grundskoler. Lempelsen indebærer, at ordningen bliver udformet, således at depositummet kan gælde i 3 år fra den første anmeldelse af skolen.

Forslagsstillerne tager lempelsen til efterretning. Det er forslagsstillernes opfattelse, at depositummet ikke bør være en måde, hvorpå staten kan tjene ekstra penge, og at de frie grundskoler skal sikres tid til at fuldende oprettelsen af en skole efter indbetalingen af depositum til staten. Forslags-

stillerne vil følge, hvordan lempelsen kommer til at fungere i praksis for de frie skoler.

3. Frie grundskoler skal kunne oprette vuggestuer for på den måde at sikre en sammenhængende overgang fra vuggestue til børnehave

Forslagsstillerne foreslår, at frie grundskoler skal kunne oprette vuggestuer for på den måde at sikre en sammenhængende overgang fra vuggestue til børnehave.

Frie grundskoler har i dag adgang til at oprette dagtilbud for børn, der er fyldt mindst 2½ år, indtil de begynder i børnehaveklasse. De frie skoler har derimod ikke i dag mulighed for at oprette vuggestuer. Adgangen til at oprette dagtilbud gør mange frie skoler brug af for at sikre et godt og sammenhængende forløb i forbindelse med overgang fra børnehave til skole. Dette forløb kan styrkes yderligere med en sammenhængende overgang fra vuggestue til børnehave, og der bør derfor gives hjemmel til, at de frie skoler også kan oprette vuggestuer for de mindste børn i alderen 0-2½ år..

En udvidelse af frie grundskolers mulighed for at oprette dagtilbud til også at omfatte de mindste børn i alderen 0-2½ år vil kræve en ændring af friskolelovens § 36 a.

Undervisningsministeren har under behandlingen af B 30 oplyst, at regeringen vil undersøge mulighederne for, at frie grundskoler får mulighed for at oprette tilbud til børn i alderen 0-2½ år. Der er imidlertid indtil videre ikke sket noget på dette område, hvorfor forslagsstillerne finder det nødvendigt at rejse problemstillingen endnu en gang via dette beslutningsforslag.

Frie grundskoler skal fremover – på samme måde som i dag for så vidt angår børn over 2 år og 6 måneder – kunne varetage opgaver som privatinstitution eller privat dagpasning for børn i alderen 0-2½ år efter bestemmelserne herom i lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven). Det indebærer, at kommunalbestyrelsen skal godkende en fri grundskole som privatinstitution efter dagtilbudsloven. Hvis den frie skole opfylder lovgivningens og kommunalbestyrelsens betingelser for godkendelse af privatinstitutioner, har en fri grundskole krav på godkendelse. Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde godkendelsen, hvis den frie grundskole ikke opfylder godkendelseskriterier, og kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddet og den måde, hvorpå opgaverne udføres. Det fremgår i den forbindelse bl.a. af dagtilbudsloven, at dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Der skal gennemføres sprogvurdering af børn omkring 3 år i dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre grunde, som giver anledning til at formode, at barnet kan have behov for sprogstimulering. Kommunalbestyrelsen kan afvise anmodning om godkendelse, hvis oprettelsen af en vuggestue vurderes at modvirke integration eller at forstærke tendenser mod parallelsamfund.

4. Mulighed for oprettelse af afdelinger på frie grundskoler, private gymnasieskoler samt frie kostskoler

De internationale skoler (frie grundskoler og private gymnasieskoler) fik i 2010 muligheden for at etablere afdelinger/filialer længere væk end gåafstand fra centerskolen, jf. lovforslag L 121A, 2009-10 (lov nr. 289 af 29. marts 2010).

Forslagsstillerne foreslår, at denne mulighed udvides til også at gælde andre frie grundskoler og private gymnasieskoler, som dermed vil få mulighed for at oprette eksempelvis udskolingsafdelinger, skovindskolingsafdelinger eller andre afdelinger på egnede steder – også selv om det ligger længere væk end i gåafstand fra centerskolen. Tilskuddet til frie grundskoler og private gymnasieskoler skal stadig gives til skolen som én enhed.

Dette indebærer, at § 5, stk. 6, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og § 2, stk. 4, i lov om private gymnasieskoler, studentkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), hvor det i dag fremgår, at »skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden« skal ændres.

Den tidligere opstramning af reglerne på området skete som følge af Tvindsagen i 1990'erne og er efter forslagsstillerens opfattelse ikke i overensstemmelse med de måder, der i dag er for at drive effektiv undervisning og skoleorganisering.

Først og fremmest er der siden dengang inden for skoleorganisering og undervisning sket en voldsom udvikling af anvendelsen af moderne kommunikationsteknologi, som bl.a. betyder, at det i dag er muligt at have fælles ledelse og administration af undervisning på forskellige lokaliteter.

Der er endvidere store effektivitetsfordele ved at have fælles ledelse og administration af flere undervisningssteder. Grundlæggende skal der ikke bruges så mange ressourcer på administration og ledelse med den konsekvens, at flere af skolens samlede ressourcer kan anvendes direkte i undervisningssammenhæng.

Det forekommer også ulogisk, at en institution kan have flere undervisningssteder, hvis undervisningen sigter mod en international eksamen, men ikke hvis den sigter mod en dansk eksamen.

Som et konkret eksempel på problemstillingen kan nævnes Studenterkurset og Kostskolen i Sønderjylland, som ligger i Toftlund i Tønder Kommune med dertilhørende demografiske udfordringer. En undersøgelse foretaget for skolen viser, at der i 2020 vil være 21 pct. færre 16-årige, hvilket giver problemer for rekrutteringen til skolens 2-årige stx-forløb.

Studenterkurset og Kostskolen i Sønderjylland ønsker at etablere en filial, dels for at bevare nuværende gymnasietilbud og dermed arbejdspladser i Toftlund, dels for at kunne opfylde det kapacitetsbehov, der tegner sig på østkysten, nærmere bestemt Aabenraa, og dermed skabe arbejdspladser.

Studenterkurset og Kostskolen i Sønderjylland finder, at det er urimeligt, at de offentlige gymnasier kan etablere fi-

lialer, hvis det er hensigtsmæssigt for at sikre et tilstrækkeligt og varieret uddannelsesudbud til alle unge i regionen, modsat private gymnasier, jf. lov om private gymnasier og studentkurser, § 2, stk. 4. De gældende regler begrænser skolen i at drive skole på vilkår, der er tilpasset den virkelighed, skolen befinder sig i.

Forslagsstillerne foreslår endvidere, at det også skal være muligt for frie kostskoler at oprette afdelinger.

Som et konkret eksempel på problemstillingen kan nævnes Sportsefterskolen SINE i Løgumkloster, som gennem længere tid har haft planer om oprette en højskoleafdeling. På baggrund af erfaringerne med efterskolen og den generelle søgning til specialiserede højskoler inden for sport, er der god grund til at tro, at et sådant projekt bliver en succes. Tønder Kommune står klar med lokaler i et tidligere plejecenter, LAG Tønder har bevilget 1 mio. kr. til projektet, og erhvervslivet i og omkring Løgumkloster støtter op om Sportsefterskolen SINE. Sports højskolen vurderes at medføre ca. 20 nye, permanente lokale arbejdspladser.

Sportsefterskolen SINE ligger geografisk en smule afsondret fra Løgumkloster by, mens Plejecenteret Aaløkke ligger i selve Løgumkloster, men de to skoleenheder vil via stier være naturligt forbundet. Problemet for SINE er, at en høj- eller efterskole samt sådanne i kombination efter gældende lovgivning skal udgøre »en geografisk og bygningsmæssig enhed«, hvilket hidtil er fortolket ned på matrikelniveau, jf. lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), § 6, stk. 1, nr. 4.

Forslagsstillerne foreslår, at denne lovgivning bliver ændret, så der i sager som den nævnte og lignende sager bliver mulighed for frie kostskoler for at oprette afdelinger.

5. Husholdnings- og håndarbejdsskolernes navn i lovgivningen ændres til frie fagskoler, og skolernes kernefaglighed i loven beskrives som livspraktiske og erhvervsrettede fag.

De frie fagskoler dækker i dag over mange andre ting end husholdning og håndarbejde. Derfor er navnet »husholdnings- og håndarbejdsskoler« ikke længere dækkende. Skolerne bliver også omtalt som frie fagskoler i de fleste andre sammenhænge. Forslagsstillerne finder derfor, at navnet i lovgivningen bør ændres til frie fagskoler.

Beskrivelsen af de frie fagskolers kernefaglighed i loven bør endvidere tilpasses, så den svarer til den nuværende virkelighed på disse skoler. På nuværende tidspunkt er det begreberne håndarbejde og husholdning, der præger beskrivelsen af de frie fagskoler. Det er en forældet beskrivelse, da de frie fagskoler i dag dækker over fag, som er erhvervsrettede, og fag rettet imod den enkeltes livsstil.

De frie fagskolers kernefagområder er ifølge Foreningen af Frie Fagskoler: mad, design, krop, pædagogik, håndværk og forbrugerøkonomi.

Forslagsstillerne finder derfor, at kernefagligheden bør beskrives som livspraktiske og erhvervsrettede fag og foreslår, at lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og

håndarbejdsskoler (frie kostskoler) ændres i overensstemmelse hermed.

Skriftlig fremsættelse

Anni Matthiesen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om større frihedsgrader for frie skoler.

(Beslutningsforslag nr. B 6)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.